

Οι εγκλίσεις στις ανεξάρτητες προτάσεις και οι σημασίες τους

Οι **μορφές** που παίρνει το ρήμα για να φανερώσει **πώς** παρουσιάζεται το νόημα του από εκείνον που μιλάει λέγονται **εγκλίσεις**.

Οι εγκλίσεις είναι τρεις: η **οριστική**, η **υποτακτική** (*ας, να μην*) και η **προστακτική**.

Γιατί, όμως να έχουμε τρεις **διαφορετικές εγκλίσεις**; Γιατί οι ομιλητές κάθε γλώσσας μπορούν να εκφράσουν με όσα λένε πολλά διαφορετικά πράγματα: *αβεβαιότητα, πιθανότητα, δυνατότητα, υποχρέωση, επιθυμία, ελπίδα, ευχή* κ.λπ.

Όλα αυτά δείχνουν την **τροπικότητα** της γλώσσας, δηλαδή, τον **τρόπο** με τον οποίο ο ομιλητής εκφράζει τη στάση του σε όσα λέει. Έτσι:

- ❖ η **οριστική** συνήθως φανερώνει το **πραγματικό**, αλλά μερικές φορές μπορεί και να δηλώσει το δυνατό, το πιθανό, ευχή και παράκληση.
- ❖ η **υποτακτική** (*ας, να μην*) φανερώνει το **ενδεχόμενο**, το **επιθυμητό**, αλλά και προτροπή, παραχώρηση, ευχή, το δυνατό, απορία, το πιθανό, προσταγή.
- ❖ η **προστακτική** φανερώνει συνήθως **προσταγή**, προτροπή, **απαγόρευση**, αλλά μπορεί και να δηλώνει και παράκληση, ευχή, έντονη περιέργεια:

π.χ. η θαυματουργή **βροχή** :

1. Σήμερα **θα βρέξει**. (δήλωση - βέβαιο γεγονός, γιατί π.χ. μπουμπουνίζει)
2. **Πιθανόν** να βρέξει. (πιθανότητα)
3. **Μπορεί** να βρέξει. (δυνατότητα, γιατί π.χ. είχε μαύρα σύννεφα στην περιοχή το πρωί)
4. **Πρέπει** να έβρεξε. / **Ίσως** (να) έβρεξε. (πιθανότητα)
5. **Αραγε** θα βρέξει; (απορία)
6. Κι **αν** βρέξει; (απορία/προβληματισμός)
7. **Μου φαίνεται** ότι θα βρέξει. (προσωπική εκτίμηση)
8. **Είναι (απόλυτα) βέβαιο** ότι θα βρέξει. (βεβαιότητα = σιγουριά)
9. Βρέξε, **επιτέλους!** (παράκληση)
10. **Πόσο θα ήθελα** να βρέξει! (έντονη επιθυμία)
11. **Μακάρι** να βρέξει! (ευχή)
12. **Μακάρι** να έβρεχε! (απραγματοποίητη ευχή, δεν έβρεξε τελικά)

Εργασία :

1. **Κόψτε** φύλλα χαρτιού σε μικρότερα κομμάτια και **γράψτε** πάνω σε αυτά με μαρκαδόρο και μεγάλα γράμματα από μία φορά τις λέξεις που είδαμε στις παρενθέσεις παραπάνω.
2. Χωριστείτε σε **ζευγάρια**.
3. Φτιάξτε έναν **διάλογο** για ένα **θέμα** το οποίο θα επιλέξετε από κοινού.
4. Καθορίστε αν με τον διάλογο αυτό θέλετε να **εκφράσετε** επιθυμία, βεβαιότητα, πιθανότητα κ.λπ., ώστε να διαμορφώσετε αντίστοιχα τον διάλόγ σας.
5. **Παρουσιάστε**, στη συνέχεια, τον διάλόγ σας στην τάξη με τρόπο που θεωρείτε αποτελεσματικό, ώστε να γίνει κατανοητή η επιλογή σας αυτή.
6. Οι υπόλοιποι/ες σηκώστε το **χαρτάκι** που θεωρείτε ότι ταιριάζει στον διάλογο που ακούσατε.
7. Ως ζευγάρι **επιβεβαιώστε** ή **διαψεύστε** τις επιλογές αυτές εξηγώντας τη θέση σας.
8. **Αλλάξτε** στον διάλόγ σας εκείνα τα στοιχεία που είναι αναγκαία, για να αναφερθείτε στο ίδιο θέμα όχι πια π.χ. με βεβαιότητα, αλλά με πιθανότητα ή επιθυμία.
9. Σκεφτείτε, τέλος, ποιες **εγκλίσεις** χρησιμοποιήσατε κάθε φορά, για να εκφραστείτε.